

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2005-04-04

NR: 23

KONTAKT: Tomas Lundberg, pressekreterare, tel. 08-787 02 15

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Konjunkturbilden står sig i stora drag

Vid ett möte på länsstyrelsen i Luleå talade riksbankschef Lars Heikensten om den aktuella penningpolitiken.

"I den allmänna debatten om penningpolitiken kan man lätt få intrycket av att räntan i Sverige är för hög och hämmar den ekonomiska aktiviteten samt är huvudförklaringen till den svaga sysselsättningsutvecklingen. Det finns därför skäl att redan inledningsvis poängtera att räntan i nominella termer är rekordlåg. Vi får gå tillbaka till 60- och 70-talet för att finna lika låga korta räntor. Även mätt i reala termer, det vill säga nominella räntenivån minus inflationen, är ränteläget bland de lägsta vi sett på 20 år. Penningpolitiken är alltså påtagligt expansiv. Till bilden hör också att Riksbanken kommunicerat att det inte är någon brådska med att höja reporäntan. Tillsammans med ny information om den ekonomiska utvecklingen de senaste månaderna har detta bidragit till att även de långa marknadsräntorna fallit och till en något svagare växelkurs, förändringar som även dessa stimulerar ekonomin", inledde Heikensten.

"Den expansiva politiken har fått påtagliga resultat. Hushållen har under en längre tid ökat sin upplåning och tecken finns nu också på en större företagsupplåning. Investeringar och byggande växer och även konsumtionen ser ut att öka stabilt", sa Heikensten.

"Riksbanken publicerade senast sin syn på inflations- och konjunkturutsikterna de närmaste åren den 15 mars. Vår bedömning var att den ekonomiska tillväxten i världen hade kulminerat, men att den trots det kan väntas bli fortsatt god. Världskonjunkturen fortsätter alltså att förbättras även om det naturligtvis som alltid finns risker. Bilden för svensk del bedömdes bli likartad, med en något lägre produktionstillväxt i år än under förra året. Men tillväxten väntas ändå bli runt tre procent per år, vilket är högre än ekonomin långsiktigt bedöms klara av. Efterfrågans sammansättning bedömdes bli påtagligt annorlunda jämfört med fjolåret. Framför oss såg vi minskade bidrag från utrikeshandeln och allt större från i första hand investeringar, men också från hushållens konsumtion. Med en utveckling i dessa banor, där den inhemska efterfrågan väntas skjuta fart, fanns det skäl att räkna med att också sysselsättningen skulle börja vända uppåt. Trots den fortsatt

starka konjunkturutvecklingen räknade vi med att inflationen skulle vara låg, om än stigande. Bakom denna bedömning låg antaganden om en hög inhemsk produktivitetstillväxt och låg global inflation. Till detta kom ett antal faktorer av mer speciell karaktär som ökad konkurrens inom dagligvaruhandeln och slopade importkvoter för textilvaror", förklarade Heikensten.

"Som många av er nog vet lät vi reporäntan vara oförändrad på 2 procent trots att inflationen under en stor del av den kommande tvåårsperioden bedömdes ligga under inflationsmålet på 2 procent. Som så ofta är fallet var det inget självklart beslut. Därför är det också ganska naturligt att det diskuteras en del, särskilt när det nu förs en livlig politisk debatt i samhället om sysselsättningen och arbetslösheten", sa Heikensten.

"Det var inte en faktor utan en kombination av flera som förklarade beslutet. Vi frågade oss bland annat hur meningsfullt det skulle vara att i detta läge, en bra bit in i konjunkturuppgången, försöka driva upp den allmänna efterfrågan ytterligare utöver den nivå vi tror är långsiktigt hållbar. De redan låga räntorna och en riklig tillgång på likviditet talar också för att effekterna av en lägre styrränta skulle bli mindre än vanligt. Särskilt kan detta väntas gälla om hushåll och företag genomskådar att en eventuell räntesänkning inom inte alltför lång tid kan behövas tas tillbaka, en tanke som knappast är långsökt när den globala räntetrenden nu vänt uppåt. Dessutom sammanhänger den låga prisökningstakten för närvarande med faktorer som inte har särskilt mycket med efterfrågeutvecklingen att göra och vars varaktighet är osäker. Att då ytterligare spä på efterfrågan kan ha sina risker. Till bilden hör också den uppgång som skett i hushållens skulder i kombination med snabbt ökande huspriser. Problemet med detta är i första hand inte vad det kan betyda för bankerna. Snarare handlar det om vad som kan komma att ske med den allmänna efterfrågan framöver om förhållandena förändras. Även om kanske inget av dessa argument var för sig hade varit tillräckligt tycker jag att de sammantaget talar för en viss försiktighet", sa Heikensten.

"Sedan vi gjorde vår bedömning har det kommit tecken på att expansionen inom exportindustrin dämpats. Bland annat tyder statistiken över utrikeshandeln och den senaste konjunkturbarometern på att industrikonjunkturen går in i ett lugnare skede. Samtidigt talar samma barometer för att de inhemskt orienterade sektorerna, såsom byggindustrin, stora delar av handeln och den privata tjänsteindustrin nu möter en allt starkare efterfrågan. Det kommer också andra signaler om att försäljningsökningen inom detaljhandeln är stabilt god och att de svenska hushållen har blivit mer optimistiska om framtiden. Sammanfattningsvis verkar alltså den konjunkturbild vi tecknat, med en stabil uppgång och en vridning mot den inhemska efterfrågan stå sig väl. Möjligen tyder den senaste informationen på att inbromsningen inom de exportinriktade delarna av industrin kan bli något mer markerad än väntat. Samtidigt finns det precis som tidigare andra risker som påverkar förutsättningarna för penningpolitiken", sa Heikensten.

"I situationer när diskussionens vågor går höga är det naturligt att utveckla argument för den position man själv intagit. Logiken i den allmänna debatten tenderar också att vara sådan att man naglas fast vid en viss position oberoende av

■ vad som sedan händer. Det känns därför extra viktigt att i lägen som det nuvarande framhålla något vi från Riksbankens sida alltid brukar betona: vi är hela tiden öppna och prövar kontinuerligt den nya information som kommer in. I finansutskottet för ett par veckor sedan underströk jag att alla påståenden om att Riksbanken stängt dörrar för både det ena eller andra agerandet framöver som vanligt var missvisande. Det gäller också idag”, avslutade Heikensten.